

zasad w tym zakresie została transponowana do polskiego systemu prawnego jeszcze przed 2004 rokiem – niemniej jednak ze względu na kosztochłonność faktycznego wypełnienia wymagań, ich wdrożenie przesunęło się w wielu obszarach o wiele lat m.in. dzięki wynegocjowanym okresom przejściowym. Niemniej jednak z informacji KE wynika, że tylko w 2010 r. toczyło się przeciwko Polsce 26 spraw dotyczących naruszeń w zakresie prawa ochrony środowiska – w tym największej z zakresu ochrony przyrody, wód, odpadów i chemikaliów.

Zasady eksploatacji zasobów środowiska są wyznaczone zarówno w normach generalnych zawartych w umowach międzynarodowych, konstytucji, ustawie z dnia 27 czerwca 2001 r. Prawo ochrony środowiska, ustawie z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze jak również w około 500 innych aktach prawnych. Dotyczą one m.in. zasad wykorzystywania wód, powietrza, gleb, kopalin, planowania inwestycji, obszarów chronionych oraz dostępu społeczeństwa do informacji o środowisku.

Regulacje w zakresie ochrony środowiska oraz dysponowania zasobami opierają się m.in. na katalogu zasad generalnych. Wydaje się, że najważniejszą zasadą z punktu widzenia wdrażania NPRGN jest odpowiedzialność podmiotu korzystającego ze środowiska za szkody wyrządzone w trakcie jego działalności, w tym zasada „zanieczyszczający płaci”. Do głównych narzędzi zapewniających implementację prawa związanego z wykorzystywaniem zasobów środowiska należą standardy i zezwolenia, jak również opłaty, podatki oraz kary w przypadku łamania przyjętych przepisów – w tym najbardziej dotkliwe kary ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej. Prawo jest egzekwowane przez wyspecjalizowany aparat kontrolny.

Prowadzenie procesu inwestycyjnego (szczególnie inwestycji infrastrukturalnych) związane jest z koniecznością spełnienia wielu norm – w tym w zakresie ochrony środowiska. Ocenia się przykładowo, że proces przygotowania inwestycji kolejowej tj. zgromadzenie całkowitej dokumentacji pozwalającej na prace „w terenie” (np. przebudowy trakcji) może trwać nawet dwukrotnie dłużej niż fizyczne wykonanie inwestycji. Dodatkowo dynamicznie zmieniające się przepisy prawa w przypadku dużych inwestycji mogą wpływać na konieczność modyfikacji wcześniej przyjętych założeń projektowych, – co wpływa na koszt inwestycji oraz jej terminowość. Wyniki przeprowadzanych badań wśród przedsiębiorców wskazują, że niestabilność prawa oraz trudność w jego interpretacji jest jedną z najczęściej wymienianych przeszkód w prowadzeniu działalności gospodarczej w Polsce (razem z wysokimi kosztami pracy oraz podatkami). Przedsiębiorcy wskazują dodatkowo na opieszałość urzędów oraz wyzwania związane z funkcjonowaniem sądownictwa w Polsce (długie, skomplikowane procedury oraz okres oczekiwania na wyrok).

Wprowadzanie odpowiednich norm prawnych dotyczących efektywności wykorzystania zasobów jest szczególnie istotne w obszarach o największym potencjale redukcji emisji: energetyce, budownictwie, transporcie oraz przemyśle. Należy jednak pamiętać, aby wprowadzane obciążenia były adekwatne do uzyskiwanych zysków oraz nie powodowały odpływu kapitału z Polski i utrudniania procesów modernizacyjnych.

